

BIJLAGEN

(samengesteld door Pieter Beutler)

Bijlage 1: Tijdlijn partijgeschiedenis

Bijlage 2: Fractieleden PPR in de Tweede Kamer

Bijlage 3: Fractieleden PPR in de Eerste Kamer

Bijlage 4: Fractieleden PPR in het Europees Parlement

Bijlage 5: Verkiezingsuitslagen 1971-1989

Bijlage 6: Ledenaantallen 1968-1989

Bijlage 7: Bronnencollecties

Bijlage 1: Tijdlĳn partijgeschiedenis

Jaar | Tijdlĳn partijgeschiedenis

- 1967 Progressieve 'christenradicalen', ontevreden met de koers van hun eigen confessionele partijen, organiseren op 10 en 11 november een christen-radicalencongres om hun partijen aan te zetten tot het voeren van 'vooruitstrevende politiek'.
- 1968 Een progressieve koerswijziging van de confessionele partijen blijft uit. Na een conflict verlaten op 27 februari ontevreden kVP-leden, onder wie drie Kamerleden, hun partij.
- Op 27 april richten de afsplitsers de Politieke Partij Radikalen op in het 'nieuwe land' Flevoland, te Dronten.
- De populaire partijvoorzitter Pieter Bogaers, voormalig minister van Volkshuisvesting, legt op 1 juli zijn voorzitterschap neer.
- 1970 Teleurstellende gemeentelijke en provinciale verkiezingen zorgen voor een malaisestemming binnen de partij.
- 1971 De Tweede Kamerverkiezingen van 28 april leveren de PPR twee zetels op. De PPR verlegt haar koers: de partij richt zich vanaf nu expliciet op de maatschappijkritische voorhoede.
- 1972 Het verschĳnen van het rapport van de Club van Rome, *Grenzen aan de groei*, slaat bij de PPR in als een bom en heeft grote ideologische invloed.
- Aan de vooravond van de Tweede Kamerverkiezingen van september schrijft de PPR samen met de PvdA en D66 een gezamenlijk verkiezingsprogramma genaamd *Keerpunt 1972*.
- De nieuwe lijsttrekker Bas de Gaay Fortman weet met een energieke en aanstekelijke campagne zeven zetels voor de PPR te veroveren.
- 1973 Na een 151 dagen durende formatie treedt de PPR met twee ministers en één staatssecretaris toe tot het kabinet-Den Uyl.
- 1974 Zeer tegen de wens van het partijbestuur in stemt een speciaal ledencongres op 22 juni voor het vertrek van Nederland uit de NAVO.
- 1975 Tijdens een congres op 31 mei wordt het voorstel van PPR-Tweede Kamerlid Pier van Gorkum om onmiddellĳk met het kabinet-Den Uyl te breken met een grote meerderheid verworpen. Kort hierna verlaat Van Gorkum de fractie en de Tweede Kamer.
- 1976 Na een hoogoplopend conflict tussen de PPR en de PvdA schort de PPR de besprekingen voor een gezamenlijk verkiezingsprogramma met de PvdA voor de Tweede Kamerverkiezingen van 1977 op.
- Ria Beckers wordt in november tijdens het Utrechtse congres verkozen tot eerste vrouwelijke lijsttrekker van Nederland.
- Het voorstel om een basisinkomen in te voeren wordt verankerd in het verkiezingsprogramma.

- 1977 Nadat de confessionele ministers het kabinet-Den Uyl ten val brengen besluit de PPR op een congres in april toekomstige regeringsdeelname met het nieuwe CDA uit te sluiten.
CDA-lijsttrekker Dries van Agt reageert stoïcijns op deze 'anti-CDA-motie': 'Het PPR-jongetje weigert verder te voetballen en verlaat het speelterrein. Wij zwaaien het ventje vriendelijk uit.'
- De Tweede Kamerverkiezingen van 25 mei verlopen desastreus voor de PPR: de partij gaat van zeven naar drie zetels.
- Het partijbestuur valt hierna op 16 augustus uiteen na 'ernstige verdeeldheid' over de kwestie met welke partijen de PPR zou moeten regeren. Een ingestelde commissie heelt het conflict door te concluderen dat de PPR 'in de eerste plaats' zal samenwerken met progressieve partijen, maar het CDA niet langer zal uitsluiten.
- 1979 De PPR behaalt – na mislukte pogingen een gezamenlijke lijst met de PvdA te vormen en soortgelijke avances vanuit de PSP te hebben afgeslagen – als zelfstandige groene lijst bij de Europese Parlementsverkiezingen geen zetel.
- 1981 Godebald, een dissidente PPR-groep, probeert de partijkoers terug te brengen naar die van 1968 tot 1977. Deze oproep om weer nauwer samen te werken met PvdA en D66 wordt door het Amersfoortse najaarscongres afgewezen, waarna de 'Godebalders' de PPR verlaten.
- 1982 Bas de Gaay Fortman richt de papieren constructie Groene Partij Nederland (GPN) op als platform voor groene politiek en om te voorkomen dat een PPR-concurrent wortel kan schieten.
- 1983 Als sluitstuk van de langdurige 'strategiediscussie' van de partij sluiten de groene en rode vleugels van de partij een compromis: de partij zal zich richten op groene samenwerking met de klein-linkse partijen PSP en CPN. De PPR definieert zich vanaf nu aan de hand van het volgende rijtje begrippen: 'radicaal, solidair, non-conformistisch, libertair en ecologisch'.
- 1984 Het Groen Progressief Akkoord, een gezamenlijke lijst van PPR, CPN, PSP en GPN, behaalt twee zetels in het Europees Parlement.
- 1985 Het afgesplitste CDA-Kamerlid Stef Dijkman, principieel tegenstander van kernwapens, stapt in april over naar de PPR-fractie.
- 1986 De Tweede Kamerverkiezingen van 25 mei verlopen slecht voor de PPR en desastreus voor CPN en PSP. De klein-linkse partijen gaan collectief terug van acht naar drie zetels, de CPN verdwijnt uit het parlement.

Jaar | Tijdlijn partijgeschiedenis

- 1988 Op het voorjaarscongres in Almere lanceert de PPR de nieuwe slogan 'Vrolijk Links' voor een vlotter imago. De partijstructuur wordt 'bij de tijd gebracht'.
Het discussiestuk 'Groen Licht. Op weg naar een ekologische democratie' zorgt voor ideologische vernieuwing. Men probeert 'enkele heilige huisjes' 'een nieuwe grondverf te geven'.
- 1989 Na felle onderhandelingen tussen PPR, PSP, CPN en EVP wordt op 19 mei een akkoord bereikt om gezamenlijk onder de noemer 'Groen Links' mee te doen aan de Tweede Kamerverkiezingen op 6 september. De fusie behaalt vijf zetels.
- 1990 Op 24 november wordt de partij GroenLinks officieel opgericht in het congres in Den Haag.
- 1991 Op 16 februari heft de PPR zichzelf op.

Bijlage 2: Fractieleden PPR in de Tweede Kamer

Kamerperiode	Fractieleden	Tussentijdse mutaties
1967-1971	Jacques Aarden*	Vanaf 27 februari 1968
	Paul Janssen	Vanaf 27 februari 1968
	Annie Kessel	Vanaf 26 maart 1968
1971-1972	Jacques Aarden*	
	Bas de Gaay Fortman*	
1972-1977	Bas de Gaay Fortman*	
	Dolf Coppes	
	Pier van Gorkum	Tot 16 september 1975
	Michel van Hulten	Tot 11 mei 1973
	Leo Jansen	
	Erik Jurgens	Tot 16 september 1975
	Henk Waltmans	
	Dilia van der Heem-Wagemakers	Vanaf 28 mei 1973
	Michel van Winkel	Vanaf 16 september 1975
	Kees van Kuijen	Vanaf 23 september 1975
	Ria Beckers-de Bruijn*	
	Michel van Hulten	Tot 8 september 1977
	Leo Jansen	
	Henk Waltmans	Vanaf 8 september 1977
1981-1982	Ria Beckers-de Bruijn*	
	Peter Lankhorst	
	Henk Waltmans	
1982-1986	Ria Beckers-de Bruijn*	
	Peter Lankhorst	
	Stef Dijkman	Vanaf 18 april 1985
1986-1989	Ria Beckers-de Bruijn*	
	Peter Lankhorst	

* fractievoorzitter

Bijlage 3: Fractieleden PPR in de Eerste Kamer

Kamerperiode	Fractieleden	Tussentijdse mutaties
1969-1971	Jacques Tonnaer*	
1971-1974	Jacques Tonnaer*	
	Michel van Hulten	Tot 7 december 1972
	Marius Agterberg	Vanaf 16 januari 1973
1974-1977	Marius Agterberg*	
	Lou Hoefnagels	
	Dik van Kleef	
	Constant van Waterschoot	
1977-1980	Bas de Gaay Fortman*	
	Boy Trip	
	Dik van Kleef	
	Constant van Waterschoot	
	Lou Hoefnagels	Tot 28 september 1977
	Eugène Fischer	Vanaf 18 oktober 1977
1980-1981	Bas de Gaay Fortman*	
	Boy Trip	
	Constant van Waterschoot	
1981-1983	Bas de Gaay Fortman*	
1983-1986	Bas de Gaay Fortman*	
1986-1987	Bas de Gaay Fortman*	
	Henk Waltmans	
1987-1991	Bas de Gaay Fortman*	

* fractievoorzitter

Bijlage 4: Fractieleden PPR in het Europees Parlement

1976-1977: PPR binnen de **Socialistische Fractie** in het Europees Parlement

Henk Waltmans

1976-1977

1984-1989: PPR als onderdeel van het **Groen Progressief Akkoord** binnen het **Green Alternative European Link (GRAEL)** binnen de **Regenboogfractie** in het Europees Parlement

Bram van der Lek* (PSP)

1984-1989

Herman Verbeek (PPR)

1984-1986

Nel van Dijk (CPN)

1986-1989

* fractievoorzitter

*Bijlage 5: Verkiezingsuitslagen 1971-1989**

Zie ook de website van de Kiesraad: <https://www.verkiezingsuitslagen.nl>

Tweede Kamerverkiezingen:

Verkiezings- datum	Aantal behaalde stemmen	% behaalde stemmen	Behaalde zetels
28 april 1971	116.065	1,84	2
29 november 1972	354.829	4,80	7
25 mei 1975	140.910	1,69	3
26 mei 1981	171.324	1,97	3
8 september 1982	136.446	1,66	2
21 mei 1986	115.203	1,26	2

Europese Parlementsverkiezingen:

Lijst	Verkiezings- datum	Aantal behaalde stemmen	% behaalde stemmen	Behaalde zetels
PPR	7 juni 1979	92.055	1,62	0
Groen Progressief Akkoord (GPA)	14 juni 1984	296.488	5,60	2
Regenboog	15 juni 1989	365.535	6,97	2

* Bron: De Kiesraad: <https://www.verkiezingsuitslagen.nl> [geraadpleegd 31 maart 2022].

*Bijlage 6: Ledenaantallen 1968-1989**

Zie ook het DNPP: <https://dnpp.nl/dnpp/pp/ppr/leden>

Jaartal	Aantal leden
27 april 1968	ca. 2.000
eind 1968	3.000
1970	ca. 4.000
juli 1971	ca. 4.284
november 1972	3.800
januari 1973	6.300
1974	11.000
1975	12.800
1976	13.100
1977	13.400
1978	12.600
1979	12.325
1980	11.500
1981	10.567
1982	10.063
1983	8.934
1984	8.305
1985	7.848
december 1986	6.151
1987	5.901
1988	5.785
1989	5.823

* Bron: DNPP <https://dnpp.nl/dnpp/pp/ppr/leden> [geraadpleegd 31 maart 2022].

Bijlage 7: Bronnencollecties

Atria, Amsterdam

Collectie 297: Archief PPR-vrouwen 1976-1988.

Jaarverslagen, notulen, lezingen, correspondentie.

Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP), Rijksuniversiteit Groningen

Overzichten van statuten, reglementen, ledentallen, periodieken, verkiezingsprogramma's, affiches, verkiezingsmateriaal, bibliografie, collecties van enkele partijprominenten, onder wie Ria Beckers. Grotendeels digitaal toegankelijk.

Katholiek Documentatie Centrum (KDC), Radboud Universiteit Nijmegen

Archiefnummer: 579 PPR: 1968-1991 (30 meter).

Dit archief is feitelijk een verzameling archieven, gevormd door verschillende organisaties en personen, die los van elkaar, verspreid over een periode van bijna vijftig jaar, bij het KDC zijn ondergebracht. Ook bij andere archiefinstellingen is op deze manier materiaal van (en over) de PPR bijeengebracht. De belangrijkste onderdelen zijn het partijbureau (20 meter) en de Tweede Kamerfractie (5 meter).

Het partijbureau ondersteunde de centrale bestuursorganen van de partij (congres, partijbestuur en kerngroep/partijraad) door onder meer vergaderingen voor te bereiden en te notuleren en door correspondentie te voeren en contact te onderhouden met personen en organisaties binnen en buiten de partij. In het archief van het partijbureau zitten dan ook de vergaderstukken, de ingekomen stukken en de kopieën van uitgaande stukken van deze bestuursorganen, en dan met name over de periode 1973-1988. Vóór 1973 is veel aanwezig, maar minder geordend binnengebracht. Na 1988 is minder materiaal aanwezig. Verder zitten er in dit archief ook stukken over commissies en werkgroepen die de centrale bestuursorganen ondersteunden bij het bepalen van een standpunt over specifieke onderwerpen. De kwaliteit en volledigheid van deze stukken wisselt sterk per groep en per periode. Het archief van de Tweede Kamerfractie wordt gevormd door de vergaderstukken (agenda's, verslagen en besluitenlijsten) voor de periode 1973-1988. De overige onderdelen bestaan uit persoonsarchieven (17 kleine collecties van vertegenwoordigers en bestuurders op landelijk, regionaal en lokaal niveau) en lokale actiecentra, zoals Amsterdam en Rotterdam.